

Lamm Vanda, az MTA alelnöke köszöntő beszéde

Elhangzott a X. Fiatal Kutatók Fórumán, 2026. május 6-án Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia Székházának Nagytermében.

Tisztelt Társelnök Asszony!

Tisztelt Társelnök Úr!

Tisztelt Kollégák!

Szeretettel köszöntöm Önöket a Fiatal Kutatók 10. Fórumán, s egyben a Fiatal Kutatók Akadémiája 10. születésnapja alkalmából.

Tíz év hosszú idő egy ember életében, s ugyanez mondható el egy szervezetről is. Alapítása óta eltelt egy évtized alatt a Fiatal Kutatók Akadémiája bebizonyította életképességét, s azt, hogy érdemes volt a bizalomra és arra a támogatásra, amelyben az MTA a Fiatal Kutatók Akadémiáját részesítette.

Az elmúlt tíz év alatt elért eredményeik taglalása nem az én tisztem, s felsorolásuk a mai fél délelőttöt is elvinné. Mindannyian tudjuk, hogy a Fiatal Kutatók Akadémiájának létrehozása nagyszerű gondolat volt, s hálával tartozunk Lovász László akadémikusnak, az MTA tíz évvel ezelőtti elnökének, aki annak idején felkarolta a kezdeményezést.

Elért eredményeik mindenképpen a Fiatal Kutatók Akadémiája korábbi és jelenlegi tagjainak, s korábbi és jelenlegi vezetőinek köszönhető. Lelkesedésüknek, odaadásuknak, szorgalmuknak, a kitűzött céljaik iránti elkötelezettségüknek köszönhetően a Fiatal Kutatók Akadémiája mára a hazai tudományos közélet megkerülhetetlen szereplőjévé vált.

Úgy vélem, az MTA sokat tanulhat Önöktől, mind a Fiatal Kutatók Akadémiája szervezeti felépítése, működése, a rendszeres hírlevelek, de akár az egyes események, rendezvények szervezése tekintetében. Ezzel összefüggésben csak egyet említek meg. Kevés olyan hazai tudományos testület, fórum, rendezvény van, ahol ennyire figyelembe veszik azt, hogy a különböző tudományterületek, az ország különböző régiói, a kisebbségek, így pl. a nők,

megfelelő lehetőségekhez és képviselőkhöz jussanak. Hadd mondjam el, hogy 9 évvel ezelőtt Akadémiánk létrehozta a Nők a kutatói életpályán elnöki bizottságot, s bizottságunk egyik javaslata az volt, hogy minden akadémiai osztály- vagy bizottsági rendezvényen előadóként megfelelő arányban szerepeljenek nők és fiatalok, hogy megmutathassák képességeiket, eredményeiket. Sajnálattal kell megállapítanom, hogy ezekre a szempontokra igazából csak az Önök rendezvényein vannak figyelemmel. (Most persze nem arra gondolok, hogy kellő számban legyenek fiatal előadók, hiszen önök valamennyien fiatalok.)

Az elmúlt évek során magam is több rendezvényükön vettem részt, s tanúsíthatom, hogy mindegyiket magas tudományos színvonal jellemezte, emellett azonban a rendezvényeik jó hangulatúak, nem egy esetben igen ötletesek is voltak.

Az MTA vezetősége őszinte hálával tartozik Önöknek az elmúlt tíz év alatt megfogalmazott véleményeikért, javaslataikért. Ezek közül most csak az MTA-val közösen jegyzett 2025-ös kutatói felmérést említem. Ez a dokumentum olyan átfogó képet ad a hazai kutatók helyzetéről, véleményéről, amilyen – azt hiszem – korábban még nem készült. Örömmel olvastam, hogy a délelőtti előadások témája az MTA és a Fiatal Kutatók Akadémiájának ez a közös felmérése lesz, különös tekintettel a fiatal kutatók mentális jóllétére. Azt hiszem, hogy a felmérésben foglaltak kiértékeléséről még sok rendezvény, eszmecsere lesz, hiszen a felmérés eredményeinek a kutatói közösségekben való kiértékelése és ezek alapján javaslatok kidolgozása hosszabb időt igényel. S persze minden javaslatot alaposan át kell gondolni, mérlegelve az előnyöket és a következményeket.

Kedves Fiatal Kollégák!

Az Önök nemzedékét különösen sújtják a kutatói életpálya körüli bizonytalanságok, talán jobban, mint annak idején az én nemzedékemet. Az utóbbi évek átszervezései nyomán mind a kutatóintézeti szférában, mind pedig az egyetemeken nagy az elbizonytalanodás, ki merem mondani, rossz a hangulat, s nem csak az anyagiak miatt. A folyamatos bizonytalanság, a kutatókra gyakorolt nyomás, a sokszor át nem gondolt teljesítési kényszer sokakat elriaszt a kutatói pályától, illetve külföldön keresik a kutatói pályán

vagy az egyetemi szférában való boldogulást. Túlságosan ráálltunk bizonyos kiválósági szempontok túlzott favorizálására, már szinte a kezdőknél is. Holott, ahogyan a gyermekeknél is előfordul, hogy van olyan gyermek, aki nagyon korán kezd el beszélni, más kicsiknél ez esetleg akár egy évvel vagy még később következik be, nézetem szerint a kutatóknál is kicsit hasonló a helyzet: vannak korán és későn érő kutatók, s erre is figyelni kell, ez persze tudományterületektől is függ. A kutatói életpálya vonzóbbá tételéhez nagyon is hozzátartozik az, hogy a kutatók ne állandó teljesítési kényszerben és stresszben éljenek, hagyni kell őket nyugodtan dolgozni, s az eredményeket nem hetente kell számonkérni.

Tisztelt Kollégák!

Akadémiánk 2025-ben ünnepelte alapításának 200. évfordulóját, a Fialat Kutatók Akadémiájának erre az alkalomra készített ajándéka különösen becses számunkra, s ezt szeretném az MTA nevében ismételten megköszönni.

Az MTA székházának LEGO-ból való megépítése nagyszerű ötlet, igazi fiatalos kezdeményezés, amelynek megalkotásában való közreműködés, úgy vélem, bizonyos szempontból közelebb hozza 200 éves akadémiánkat a fiatal nemzedékhez, mint bölcs tudósok gyakran monoton előadásai.

Jól írták a honlapjukon: ez az ajándék igazából ahhoz hasonlítható, amikor az ország nagyjai, gazdagjai, de a kispénzű emberek is adományoztak a Tudományos Akadémia székházának megépítésére. A Fialat Kutatók Akadémiájának ajándéka azonban talán még ennél is becsesebb, mert nem egyszerűen pénzzel vagy drága ajándékkal kedveskedtek, hanem saját munkájukkal járultak hozzá az ajándékhoz, szabadidejükből áldoztak, hogy az ajándék létrejöjjön, s ez a saját munka nemcsak ajándék, de jól jelképezi tudományos közösségünk életében való részvételüket is.

Őszintén remélem, hogy az MTA küszöbön álló megújulása során Akadémiánk tegnap megválasztott vezetőinek is a segítségére lesznek, merem állítani, hogy ők, de a köztestület valamennyi tagja is, számít az Önök segítségére és közreműködésükre.

Köszönöm eddigi munkájukat, mindannyiuknak kívánok eredményes kutatói és egyetemi oktatói pályát, s magánéleti boldogságot!

Köszönöm, hogy itt lehettem, s hogy meghallgattak.